

ZPRÁVY SVU

SPOLEČNOSTI PRO VĚDY A UMĚNÍ
CZECHOSLOVAK SOCIETY OF
ARTS AND SCIENCES, INC. ISSN

Ročník XXXI.

září – říjen 1989

Číslo 4 – 5

Světové kongresy SVU v metamorfosním světě

XV. kongres, 11. – 14. října 1990, Toronto, Kanada

Tři desetiletí působnosti Společnosti pro vědy a umění jsou historií. Konec čtvrtého desetiletí nás přivede ku práhu nejenom nového století, ale i nového tisíciletí našeho kalendáře. Není pochyby o tom, že evoluční pochod a puls lidské společnosti se stále zrychlují a že nové dráždící aleje, vydlážděné jednak bohatším materiálním ziskem, jednak bohatší duševní potravou, jsou otvírány téměř denně. Dvacáté století lidské historie je vyznačeno nesmírným dynamismem.

Při pohledu nazpět na sklonku tohoto údobí, výčet opravdových událostí, které „otřáslý“ tímto světem, ve všech směrech a ve všech odvětvích života, nás přímo zajíká a snad strnutím zmrazuje v našich šlápěch. Kde na konci minulého a snad i na počátku tohoto století se občas vyskytovaly obavy o budoucnost v některých přírodních vědách, které zdánlivě dosáhly svého vrcholu, byl tento svět, ještě před polovinou dvacátého století, uveden do zcela nového věku – pod rouškou hřibovitého mraku – který v nepatrném zlomku času otevřel horizont pro všechny vědy – snad na věčnost. Je to také století, ve kterém se člověk nejenom naučil ovládat vzduchoplavbu ve strojích těžších než vzduch, takže v tento čas může posnítat v Paříži a znovu v New Yorku v to samé ráno, ale také docílil, pod svou kontrolou, se odpoutat od gravitačního pole této planety a plout vesmírem. Tento rok si připomínáme, že již uplynulo dvacet let od okamžiku, kdy stručné, ale závazné poselství „... toto je malý krůček pro člověka, ... gigantický skok pro lidstvo...“ bylo vysláno na tuto planetu, jakož i do celého vesmíru, lidskou bytostí, která právě zanechávala trvalé šlápěje svého krátkého pobytu na nebeském tělese, mimo jeho základny – planety Země. Během těchto dvou desetiletí je cestování, alespoň nad zemskou atmosférou, téměř na denním pořádku, a člověk se učí, jak překonávat toto nové prostředí. Je též snad bezpečné se domnívat, že průkop-

níci propagování elektromagnetických vln, na počátku tohoto století, jistě doufali v globální rádiovou komunikaci, ale těžko mohli předvídat, že ještě před koncem jejich životní dráhy, za pomoci strategicky „zakotvených“ komunikačních zemských družic, se i nejdlehlší kout světa v okamžiku přemístí s celou svou koloraturou do jejich bytu a nebo že budou svědky odhalení různých tajemství kolem vzdálených planet naší sluneční soustavy „pronikavým okem“ kosmických lodí vyslaných člověkem do vesmíru na „přátelskou“ pouť.

Je samozřejmé, že shora vzpomenuté a podobné technologické průlomy jsou uskutečnitelné jen slučováním technologického pokroku z mnoha technických a vědeckých odvětví a že tento pokrok zanechává své následky, jak dobré, tak i špatné, na všeobecném životě na naší „domácí základně“. Z těchto blahodárných následků vždy rádi poukazujeme na ty, které jsou spojené se zvýšením naší životní úrovně, včetně pokroku ve zdravotnictví, ulehčování fyzické námahy a ekonomických zisků. Negativní stránkou jsou problémy spojené hlavně s kvalitou a bezpečím našeho životního prostředí.

Toto století se však také vyznačuje ještě jinými „vymoženostmi“ člověka. Jsou to – doposud – dvě globální války gigantických rozměrů, které totálně převrátily politickou i ekonomickou soustavu světa v poměrně krátkém časovém odstupu. Je to též století, ve kterém dvě zdánlivě protichůdné ideologie, podložené brutální mocí, byly použity jako prostředky k naprostému ovládnutí politické, ekonomické a kulturní struktury světa. Obě tyto ideologie jako společenské systémy svým způsobem naprosto selhaly. Všechny sociální vědy budou ještě dlouhou dobu zkoumat a definovat vznik, úpadek a nevyhnutelný zánik společenských systémů dvacátého století, které předstíraly vědeckou základnu podloženou přírodními zákony a mezitím umožnily několika moderním despotům v doposud neslýchaném měřítku zničit své kritiky surovým násilím a uchvátit absolutní moc nad společnostmi v jejich sféře vlivu.

Zmíněné příklady jistě poslouží jako ukázka dynamismu tohoto století, z něhož povstávají nevyhnutelné změny s určitými následky pro lidskou společnost jakož i veškerý život v jejím prostředí. Naše Společnost, prostřednictvím svých kongresů, s jejich multidisciplinárním charakterem a jejich světovou účastí, je jedinečně vybavená zaujmout stanovisko na křižovatce mnoha výjimečných událostí, které srážně mění fyzické, společenské a kulturní pro-

Zprávy SVU rediguje Andrew Eliáš. Adresa redakce: 10713 Hoverton Ave., Fairfax VA 22030. Zprávy SVU (SVU-News)-Date of issue: September-October 1989. Issued bimonthly. Vol. 31, No. 4-5. Publisher: Czechoslovak Society Arts and Sciences, Inc. Office of publication: Mrs. R. Bunza, 75-70 199th Street, Flushing, N. Y. 11366. Tel.: (718) 479-0870. Annual subscription price: Members \$2.00; non-members \$6.00.

Sazba a typografie: Růžena Janovská, Vídeň.

Second class postage paid at Flushing, N. Y.

Postmaster: Send address changes to ZPRÁVY SVU, Mrs. R. Bunza, 75-70 199th Street, Flushing, N. Y. 11366.

středí a podmínky lidské existence na této planetě – ať již jsou tyto svými kořeny zakotveny ve vědeckých či technologických vynálezech a novotách, nebo změnách ve společenských systémech a jejich vývoji, či v humanitních a sociálních vědách, ve zdravotnictví, v ekonomii, umění či literatuře. Jsme nejenom pasivními svědky hlubokých a dalekosáhlých změn kolem sebe, ale naši odbornou prací na vědeckých, literárních a uměleckých polích přispíváme k těmto změnám a ovlivňujeme jejich podstatu, tvar a formu.

Další příležitost k představení naší práce nám poskytuje pořádání XV. světového kongresu SVU, který se bude konat v Royal York Hotelu v Torontu, Ontario, Kanada ve dnech 11. – 14. října 1990. Organizací akademické části kongresu byli pověřeni: prof. Viktor M. Fic, St. Catharines, Ontario, a místopředsedové SVU dr. Georg Keleti, Pittsburgh, Pennsylvania a ing. Stanley J. Maršík, Tipp City, Ohio. Záležitostmi spojenými s umístěním a průběhem kongresu byla pověřena místní skupina SVU v Torontu, Ontario v čele se svým předsedou kol. Ctíradem J. Vránou a koordinátorem kol. Tiborem P. Gregorem.

Datum XV. kongresu není příliš vzdálené na to, abychom tímto oznámením nemohli zahájit výzvu k členům SVU k příspěvkům do jeho přednáškové části. Organizátoři této části vítají k posouzení příspěvky dvojího rázu: jednak takové, jejichž účelem je obohatit a povýšit vědecké, literární, umělecké a výchovné studie, dotýkající se československé věci, dále takové, které se těší všeobecnému zájmu široké veřejnosti, a to v kterékoli specializaci jednotlivých členů SVU. Podobně jako při organizaci předešlých kongresů, budou jednotlivé příspěvky zařazeny do příslušných kategorií, sekcí, symposií apod., po obdržení příslibu k přednášce a jejího titulu. Návrhy na různá symposia, diskusní panely apod. jsou vítány, zvláště pokud budou doprovázeny příslibem ujmout se jejich organizace a uskutečnění. Od členů Společnosti, kteří jsou ochotni přispět na téma navržené, organizátoři rádi uvítají příspěvky na následující:

- (a) Význam a následky „glasnosti“ a „perestrojky“ pro komunistické systémy v SSSR, Východní Evropě a Asii (změny ve sféře politické, ekonomické, společenských a menšinových poměrů, práva, církve a náboženství apod.);
- (b) Přesun k politickému, ekonomickému a společenskému pluralismu v SSSR a ve Východní Evropě (srovnávací studie případu SSSR, Polska, Maďarska a Československa);
- (c) Vyhledky pro Spojenou Evropu (západ – východ);
- (d) Změny v mezinárodních smlouvách a systémech v různých částech světa (vzájemné obranné smlouvy a spojení, kontrola zbrojení, odzbrojování a stahování branné moci apod.);
- (e) Lidská práva, ženská otázka;
- (f) Ekonomické směry v industriálních demokraciích (západ – Asie);

- (g) Historie moderního Československa (první/druhá republika, Slovenský stát, ústavní změny, „stalinistické“ období, Pražské jaro, „normalizační“ proces);
- (h) Československá vojenská historie (obě světové války, poválečná doba, podíl dobrovolníků z Podkarpatské Rusi, Volyně a odjinud v československých zahraničních armádách);
- (i) Současné české a slovenské literární příspěvky (pojednání o nových literárních proudech, čtení ukázek, literární kritika);
- (j) Jazykověda a lexikonografie;
- (k) Česká a slovenská hudba;
- (l) Umění (divadlo, film, malířství, sochařství, architektura, jiné);
- (m) Technologie dvacátého století a její vliv na vývoj společenské struktury;
- (n) Exaktní vědy (matematika, fyzika, astronomie, astrofyzika, jiné) v teorii a praxi a jejich spojitost s technologickým vývojem;
- (o) Přírodní vědy v praktickém použití (chemie, geologie/geofyzika, jiné);
- (p) Aplikované biologické vědy se zvláštním zřetelem na zdravotnictví (biochemie, mikrobiologie ve výzkumu rakoviny, farmakologie, botanika, ekologie, zoologie, jiné);

XV. SVĚTOVÝ KONGRES SVU

Royal York Hotel, Totonto, Ontario, Kanada

Jméno:.....

Instituční afiliace:.....

Domácí adresa:..... Zip:.....

Telefon: (doma) :..... (kancelář) :.....

Přednáška na téma:

Titul přednášky:

Ochoten(a) se zúčastnit panelové diskuse (předmět, téma):

Poznámky, návrhy:

Datum:.....

Podpis:.....

-
- (q) Zdravotnictví (nakažlivé nemoci, dieta, plánování atd.);
 - (r) Zemědělství a výroba potravin pro rychle vzrůstající světovou populaci;
 - (s) Společenské vědy (antropologie, sociologie, psychologie, demografie, žurnalistika, archivářství/knihovnictví, veřejná administrace, jiné);
 - (t) Etnografická historie (Češi a Slováci v západním světě, ve východním světě – Volyň, Vojvodina, jiné);
 - (u) Sport a tělesná výchova (současná situace v Československu, Sokol a moderní gymnastika, jiné).

Organizační výbory XV. světového kongresu SVU se již předem těší na hojnou pozitivní odezvu ve formě zajímavých a cenných příspěvků a v osobní účasti na tomto shromáždění, které nám jednak umožňuje představit výsledky naší práce široké veřejnosti, jednak shledat se se starými přáteli a navázat přátelství nová ve vzájemném úsilí o rozšíření a prohloubení znalosti našich národních tradic a kultur.

Pro usnadnění organizace a v zájmu potřebných informací pro sestavení předběžného programu použijte přiložený formulář k příslibu do akademického programu a zašlete jej na adresu: S. J. Maršík, 6270 Studebaker Road, Tipp City, OH 45371 před 30 prosincem t. r. a nebo zatelefonujte na číslo (513) 845-0246. Krátký výtah (synopsis, kolem 250 slov) všech příspěvků je vyžadován před 15. lednem 1990.

*Organizační výbory
XV. světového kongresu SVU*

Pocty a vyznamenania

Dr. Jan Kmenta, profesor ekonómie a štatistiky na University of Michigan, obdržal čestný doktorát z Universitát des Saarlandes 21. 6. 1989.

Kanadská organizácia „The Nation Citizens' Coalition“ udelila svoju prestížnu cenu „Colin M. Brown Freedom Medal and Award“ za rok 1989 známemu novinárovi a spisovateľovi, nášmu rodákovi **Luborovi Zinkovi**. Táto cena nesie tiež peňažnú odmenu vo výške \$ 10,000.

Dr. Stanley B. Winters bol menovaný Distinguished Professor of History na New Jersey Institute of Technology. Prof. Winters je editorom novej publikácie „T. G. MASARYK (1850 – 1937): Thinker and Politician“ (Macmillan Ltd./St. Martin's Press, 1989).

Hudební skladatel **Dr. Antonín Tučapský** získal v náročné mezinárodní skladatelské soutěži v Tours – Francie *první cenu* za svoje DVA HYMNICKÉ ZPĚVY.

Tučapského Dva hymnické zpěvy jsou na české texty J. A. Komenského: 1. Milostivé léto, 2. Živ buď národe, neumírej! a jsou psány pro velký smíšený sbor. Z jiných národností se dále umístili Francouz M. Berthomier, dále holandský, belgický a americký skladatel.

Soutěž se konala v květnu 1989. Ve stejné soutěži v minulém roce získal Antonín Tučapský druhou cenu za sborový cyklus na básně Jana Skácela BABÍ LÉTO.

Z činnosti členů

Dr. Peter Hrubý měl 10. července na University of Western Australia v Perthu přednášku na téma jeho příští knihy „**Daydreams and Nightmares: Czech Communist and Ex-Communist Literature 1917 – 1987**“. Od února do června 1989 vedl dr. Hrubý pět seminářů o mezinárodních vztazích na University of Curtin a od července do listopadu 1988 vedl tamtéž tři semináře o rivalitě supervelmocí. V lednu 1989 měl sedm přednášek na téma „**Gorbachev, Glasnost and Revolution**“ na University of Western Australia a mezi březnem a dubnem tamtéž sedm přednášek na téma „**Glorious and Other Revolutions**“.

Lydia Smutny Štěrba spolu s **Doreen Mannette** mali spoločný koncert pre St. Andrews Episkopal Church of Michigan City a Doreen dirigovala a produkovala ďalší muzikál s detským sborom vo First Presbyterian Church of La Grande. Lydia bola tiež sólistkou na koncerte poriadanom Illinois State Music Teachers Association Scholarship Fund a na ďalšom vo Western Springs Music Club.

Dr. Marija Petrovska mala prednášku na tému „**Magic Castles in Bohemia: An Adaptation of Božena Nemcová's Fairy Tales**“ v slovanskom oddelení South Atlantic Modern Languages Association v Atlante 9. 11. 1989.

Dr. Vilma Iggersová obdržala od Inter Nationes (NSR) \$ 6,500 na preloženie knihy „**Die Juden in Böhmen und Mähren**“ z nemčiny do angličtiny.

Zdeněk Macků, umelecký maliar žijúci v Linci, po svojich úspešných výstavách v Spojených štátoch mal r. 1989 dve výstavy v Rakúsku a v apríli

1990 plánuje ďalšiu výstavu v Budějoviciach. Majster Macků píše „... pretože to bude u piva, nesmí chybět ani zpěv a ženy.“ (*Pozn. redaktora: Milý Zdenku, ja plne chápem Tvoje orgiastické sklony, pretože v mojom rodnom Šariši my sme tiež holdovali Tvojej trojici rozkoše, lenže – a to nám odpusť – my sme na to šli v opačnom poradí.*)

Dr. J. Polach pripravil pro American Journal of International Law kritický rozbor publikace profesora Angela Miatella *La responsabilité internationale encourue en raison des activités à l'utilisation de l'énergie nucléaire*, to je o Mezinárodní zodpovědnosti za škody vzniklé při použití nukleární energie. Tato otázka je palčivým problémem dneška, jelikož až dosud neexistují – mimo rámec speciálních mezinárodních smluv – žádná všeobecná pravidla ve veřejném mezinárodním právu, která by tuto zodpovědnost jednoznačně řešila. Dr. Polach, který byl po řadu let členem komise Nuclear Energy and the World Order, zřízené u American Society for International Law, a také zástupcem US Treasury v Presidentské radě pro přírodní zdroje, Subcommittee pro nuclear energy je jedním z mála českých či slovenských mezinárodně uznávaných odborníků na tomto poli. Polachův příspěvek je na stránkách 965 – 967 říjnového čísla letošního ročníku Journalu.

Paní Eva Fialová-Beerová ukončila studium na Sydney College for Advanced Education a získala tím Diplom in Secondary Education. Již předtím však získala hodnost BSc (Biochemistry and Bacteriology) na Universitě N. S. W. Místní skupina tímto své oblíbené člence upřímně gratuluje.

Z činnosti skupin

MS SVU NSR

Knihkupcem v cizině

Tak zněl titul přednášky konané 8. srpna v rámci pravidelných setkání SVU ve Spolkové republice (jde vždy o každé druhé úterý v měsíci – skupina se schází obvykle v 19.30 ve Velehradu, Mnichov, Kreuzstrasse 16). Vydávání a prodej českých knih v exilu, problémy spojené s organizací a efektivitou knihkupectví, jež je zaměřeno na zprostředkování české a slovenské literatury

v jiném než domácím kulturním kontextu, kontakt se čtenáři nejen coby zákazníky nýbrž také jako s obcí příznivců, které vlastně pojí společný zájem: zájem o literaturu, o české a slovenské knížky, o současnou prózu, poezii, publicistiku, o hudbu, o umění, to vše bylo tématem přednášky, nebo spíš velmi živého vyprávění *Jarky Binarové*. Majitelka a organizátorka českého knihkupectví v Mnichově, žena spisovatele Ivana Binara tu prostě jakožto osoba vskutku povoláná zmínila nejen jistá obecně platná pravidla, která je třeba alespoň trochu znát, má-li si člověk představit, co to znamená, vést takovýto podnik, ale zároveň poutavě vylíčila i radosti a strasti spojené se svou prací. – Knihkupectví *Jarky Binarové* na mnichovské Schellingstrasse 20 se ostatně během krátké doby svého dosavadního trvání stalo velice populární mezi českými čtenáři jak ze západní Evropy a Ameriky, tak i z Československa.

Jan Jiroušek

MS SVU Ottawa

- 1) 17. listopadu 1988 přednesla *Dr. Marie Neudorflová* referát o 14. světovém kongresu ve Washingtonu 1988 a o konferenci k 70. výročí založení ČSR, pořádané v Torontu v říjnu 1988. Soustředila se především na následující témata: Lidská práva v Československu a americká zahraniční politika, otázka Střední Evropy, polemika o vzniku a charakteru Československé republiky, a sudetští Němci v Německu. Z konference v Torontu podala *Dr. Neudorflová* přehled názorů severoamerických vědců na problémy první československé republiky a poválečného období Československa.
- 2) 19. ledna 1989 přednášela *Emma Koukolová-Jarošová* na téma „Krojové oblasti Čech“. Svou národopisnou přednášku doplnila ukázkami nejkrásnějších jihočeských krojů a diapozitivy dalších druhů krojů.
- 3) 15. února měl *Dr. Pavel Jelen* (profesor na University of Alberta) přednášku na téma „Technologické inovace v potravinářském průmyslu, aneb proč se tady pořád nadává na potraviny“. Svoji přednášku, ve které hájil pozitivní úlohu technologie v potravinářském průmyslu, doplnil zajímavými diapozitivy.
- 4) 27. dubna přednášel *Dr. Jan Gavora* na téma „Biotechnologie na každý deň: úvod do molekulárnej biológie“. *Dr. Gavora* se zabýval především historií studia dědičnosti a nejdůležitějšími aspekty této vědy. Tato poučná přednáška byla doplněna diapozitivy.

-
- 5) 26. května uspořádala SVU na Carltonske universitě vynikající koncert: *Zdeněk Prouza* – violoncello a *Stáňa Hlaváček* – piano. Na programu byly skladby F. Schuberta, J. S. Bacha, L. Janáčka a L. v. Beethovena. Zdeněk Prouza působí v New Yorku, Stáňa Hlaváček v Ottawě.
- 6) Ottawská odbočka SVU pořádala od 1. do 11. srpna 1989 v ottawské City Hall svoji devátou výstavu umělců československého původu: *Mirca Delanoe* – obrazy, *Eva Janošová* – rytiny, *Ludmila Procházková* – umělecká keramika, a *Jiří Polák* – umělecká fotografie.

V tomto roce zemřeli tři věrní členové a spolupracovníci ottawské odbočky SVU. **Petra Čiperová**, která byla obětavou duší mnoha společenských akcí, **Dr. František Stein**, vynikající pianista, který nesmírně přispěl k vysoké kulturní úrovni mnohých večerů SVU, a **Dr. Ladislav Huďák**, který byl oddaným vyznavačem dobrých vztahů mezi Slováky a Čechy a v tomto duchu měl v minulém roce přednášku o Rastislavu Štefánikovi. Čest jejich památce.

Dr. Marie L. Neudorflová

MS SVU Sydney

- Tenisový turnaj, který byl naší skupinou započatý v listopadu, ale nuceně přerušen nepříznivým počasím a později vánoční dovolenou, byl úspěšně zakončen 19. 2. 1989.
- Ve spolupráci s velmi aktivní skupinou „Archítko“, která sdružuje hlavně výtvarníky, se SVU zúčastnila večera v rámci seriálu „Poznej bližního svého“, jakési plánované autobiografie významných krajských činitelů. Na večírku 4. 2. 1989 přednášela herečka Eva Sittová, původem z Brna, která se úspěšně uplatnila v australské televizi i ve filmu, o svých obtížných začátcích v australském divadelnictví. Potom její manžel, architekt, ukázal několik svých stavebních návrhů, doložených odborným výkladem.
- 5. května 1989 na tradiční půdě University N. S. W. se konal večer s Otcem biskupem Mngs. ThDr. a PhDr. Jaroslavem Škarvadou, který při svých návštěvách sydneyjských katolíků nikdy nezapomene na místní skupinu SVU. Přednáška byla na námět „Situace římskokatolické církve ve Východní Evropě“ se zvláštním zaměřením na situaci v dnešní ČSSR.
- 25. 6. uspořádala skupina prohlídku nově otevřené Státní knihovny státu N. S. W., která byla dobudována právě k loňskému dvoustetletému výročí Austrálie. Prohlídku uváděl odborným výkladem zaměstnanec knihovny,

náš krajan Josef Stejskal. Měli jsme vzácnou příležitost poznat nově koncipovanou architekturu a luxusní vybavení a hlavně seznámit se se zákulisím knihovnické práce, s rozsáhlou sbírkou mikrofilmů a computerovou sítí, bez kterých pomůcek již knihovnická práce není myslitelná. Zvláštní pozornosti se těšila česká expozice, kterou nám Josef Stejskal vybral: první *Ouplný Československo-anglický slovník*, vydaný někdy před 150 lety, a první výbor překladů do angličtiny našich básníků do roku 1930 a jiné.

Jubilea

Oslava 95. narozenin Dr. Karla Steinbacha

Dr. Karel Steinbach se narodil 8. června 1894 a oslava jeho pětadevadesátky byla připravena na 18. červen 1989 v sále Sokola v New Yorku. Na jeho přání však byla přeložena na později, na 8. říjen. Byla to velkolepá oslava. Sokolovna byla zaplněna do posledního místa více než třemi sty návštěvníky. Dr. Steinbach byl přivítán bouřlivým potleskem a kyticemi růží, které mu předaly děti v krojích. Pěvecký sbor Velehrad uvítal oslavence Slavnostním sborem od Bedřicha Smetany, který v zaplněném sále zněl jako mohutný chorál. Slavnost pak zahájil předseda místní skupiny SVU Dr. Vladimír Dostál. Vzpomněl oslavencovy činnosti a zásluh na poli kulturním ve vlasti v době mezi dvěma válkami a pak v odboji v zahraničí a zdůraznil jeho lidumilnou a vlasteneckou činnost i jako lékaře v české a slovenské krajanské veřejnosti. Jubilantovi poslali blahopřejné telegramy oba newyorští senátoři a starosta E. Koch. Dostal také řadu gratulací od svých přátel a obdivovatelů, kteří také s nadšením a dojetím děkovali Dr. Steinbachovi za jeho knížku vzpomínek *Svědék téměř stoletý*. Jen jako příklad, jak každý, kdo Dr. Steinbacha zná, ho musí milovat a obdivovat, uvedl Dr. Dostál několik vět z dopisů Dr. Františka Švejkovského, Pavla Tigrida, Ivana Svitáka, Tomáše Bati a Rafaela Kubelíka.

Vladislav Slavík, starosta východní župy americké obce sokolské, pozdravil Dr. Steinbacha jménem Sokola a odevzdal mu čestný diplom za padesát let členství v Sokole.

Dále Vladimír Korec přečetl vybrané úryvky z knihy Dr. Karla Steinbacha *Svědék téměř stoletý*.

V kulturní části programu vystoupil vynikající klavírista Vadim Prokhorov, absolvent moskevské konzervatoře, žijící nyní v exilu ve státě Connecti-

cut. Přednesl s dokonalou technikou a jemným citem Mozartovu Fantasií D dur a Chopinovo Nokturno. Slovenská krojovaná taneční skupina LIMBORA zatančila s profesionální dokonalostí Šarišskou polku a Vyhadzovanou. Byla odměněna dlouhotrvajícím potleskem.

Na závěr zapěl pěvecký sbor Velehrad čtyři lidové písně, které zharmonizoval a dirigoval Miroslav Lebeda: Tancuj, tancuj, vykrúcaj, Koupím já si koně vraný, Ej, láska, láska, Ešče si já. Velehrad opět ukázal svou vysokou uměleckou úroveň. Je chloubou české a slovenské veřejnosti v New Yorku.

Mezi vzácnými návštěvníky byla též paní Jarmila Novotná a Dr. Ján Papánek s chotí. Také přijeli přátelé až z Washingtonu s paní Lídou Brodenovou. Dr. Steinbach na konec poděkoval všem účinkujícím, kteří připravili toto umělecké oslavné odpoledne k jeho počtě. Vyslovil vroucí přání, aby kulturní bohatství a národní uvědomění bylo opatrováno a zachováno budoucím generacím. Bohatá a výborně zorganizovaná recepce udržela návštěvníky v družné zábavě ještě dlouho po ukončení programu.

Český hudebník Václav Laksar se dožil 75 let!

Zdá se, jako by to bylo včera, co jsem se s ním poprvé setkal.

Doma hrál s Českou filharmonií pod řízením Rafaela Kubelíka. Zde v USA pokračoval ve svém umění s Clevelandským orchestrem. Hrál společně s Georgem Szellem v době, kdy byl Cleveland Orchestra na vrcholu slávy.

Ne, Václav nechtěl, abychom se o něm zmiňovali, neboť je velmi skromný. Netouží po uznání a popularitě, ale přesto si za dobu své činnosti vysloužil všeobecnou úctu. Zakládal si na tom, že mu říkali Václave!

Zůstal věrný zásadám Masaryka – byl proti komunistům. Proto opustil Československo již v roce 1948. Než přišel do Spojených států, pracoval krátkou dobu také pro Svobodnou Evropu v Mnichově.

Svůj život vyplnil usilovnou prací. Hrál, nahrával desky, učil žáky, cestoval s orchestrem po světě – prodělal dobré i zlé.

Měl štěstí na dobrá manželství. První manželka, se kterou má dceru, mu zemřela, a s druhou prožívá pěkný podzim života.

4. září oslavil své sedmdesáté páté narozeniny. Protože se zrovna zotavuje po nemoci, přejeme mu hlavně pevné zdraví, dobrou pohodu a dostatek energie.

Mnoga ljeta, Václave Laksare! Tvůj přítel prof. Jaromír Zajíček Tě srdečně zdraví z Chicaga. Rovněž tak mnozí další Tví přátelé, kteří říkají: Kéž bychom měli mezi sebou v našem exilu víc takových Václavů Laksarů!

Různé

SVU má velký vyprodaj knih za jednotnú cenu \$ 4.00, plus \$ 1.00 za poštovné. Medzi knihami na vyprodaji sú aj nasledujúce:

Morový sloup – The Plague Monument. By Jaroslav Seifert, Nobel Prize for Literature 1984. Translated by Lin Coffin. A bilingual volume with twelve crumplings by Jiří Kolář, transposing Albrecht Dürers's Great Passion. 57 pp. SVU Press, New York, 1980.

Educators with Czechoslovak Roots. By Miloslav Rechcigl, Jr. A U. S. and Canadian faculty roster. 122 pp. Washington, D. C., 1980.

The Czechs in the United States. By Josef Chada. 292 pp. SVU Press, New York, 1981.

T. G. Masaryk in Perspective. Comments and Criticism. Milř Čapek and Karel Hrubý, eds. 282 pp. SVU Press, New York, 1981.

US Legislators with Czechoslovak Roots from Colonial Times to Present. By Miloslav Rechcigl, Jr., SVU Press, New York, 1984.

Biographical Directory of the Members of the Czechoslovak Society of Arts and Sciences, Inc., compiled and edited by Eva Rechcigl and Miloslav Rechcigl, Jr., SVU Press, Washington, D. C., 1988.
atď., atď.

OBJEDNACÍ LÍSTEK

Titul knihy.....	Počet...	Cena....
.....
.....
.....
.....
		Total \$....

Objednací lístek s připojeným šekem zašlete na adre-

su: Mrs. Ruzena Bunza,
75-70 199th Street,
Flushing, N. Y. 11366.

Předsednictvo SVU na své schůzi 9. srpna rozhodlo, že má být obnovena **Komise pro čs. vojenskou historii** a potvrdila předložený návrh těchto jejích členů:

Předseda: prof. Dr. Jaroslav Bouček. Členové: prof. Dr. Viktor M. Fic, prof. Dr. Jan Gellner, mjr. Herbert Naylor, red. Vojtěch Nevlud.

Úkolem komise bude zejména:

1. Sledovat literaturu o čs. armádě v zahraničí v letech 1939 – 1945 a také literaturu o domácím odboji z téže doby;
2. referovat o nových publikacích na totéž téma;
3. sbírat paměti čs. zahraničních vojáků a upozorňovat na ně historiky;
4. organizovat přednášky o čs. vojenské historii zejména na sjezdech SVU;
5. umožňovat publikování důležitých prací v tomto oboru;
6. opatřovat finanční prostředky pro publikování rukopisů zásadní důležitosti.

Oddělení spisovatelů v exilu

V roce 1985 vzniklo při Archivu a muzeu v Bruselu **Oddělení spisovatelů v exilu**. Jeho cílem je shromažďovat a uchovávat literární díla, která z důvodu politické a kulturní situace nemohou být archivována v zemi, z níž jejich autoři odešli. Zaměření Oddělení spisovatelů v exilu je tedy dáno potřebou vytvořit doplněk k národním literárním archivům a slouží v první řadě spisovatelům působícím v zahraničí, jejichž rukopisy, literární korespondence nebo pozůstalost by mohly být tím spíše rozptýleny či ztraceny.

Oddělení působí jako dokumentační středisko exilové literatury a neomezuje se výhradně na žádnou jazykovou či kulturní oblast. Je umístěno v budově Belgické královské knihovny a využívá její infrastruktury. Současně spadá pod Archiv a muzeum literatury, jehož Mezinárodní středisko poezie již disponuje rozsáhlými sbírkami knih a periodik v cizích jazycích a vydává vlastní časopis *Le Courier*.

Za tři roky své existence získalo Oddělení spisovatelů v exilu řadu cenných dokumentů. Je mezi nimi pozůstalost českého surrealisty Bohuslava Brouka, který zemřel v Londýně, či filozofa a sociologa Lubomíra Sochora. Sochorova pozůstalost je již inventárně zpracována a katalog si lze vyžádat. V roce 1988 byl do oddělení uložen archiv básníka Ivana Diviše, který je nyní zpracováván. Mezi rukopisnými sbírkami oddělení jsou též větší celky dokumentů získané od spisovatelů Jaroslava Vejvody, Nikolaje Terleckého, Petra Krále, Jana Vladislava, Karla Hvížďaly, dále rukopisy či korespondence Ivana Blat-

ného, A. J. Liehma atd. Mezi nimi je i řada nevydaných nebo anonymních rukopisů.

Archiv je doplňován podle možností knihami autorů žijících v exilu a publikacemi exilových nakladatelství, jako jsou *Sixty-Eight Publishers* v Torontu nebo *Index* v Kolíně nad Rýnem, která zasílají archivu všechny nové tituly.

V archivu jsou shromážděna také četná periodika, jen v české a slovenské řeči je jich více než padesát, vydávaných mimo Československo.

Zaměření na českou literaturu je dáno zejména osobními kontakty, ale i počtem a významem jejích představitelů, žijících v zahraničí. Z ostatních jazykových oblastí střední a východní Evropy jsou v archivu zastoupeny zejména exilové časopisy a knihy.

Zájemcům o sbírky a činnost Oddělení spisovatelů v exilu podáme rádi další informace. Budeme též vděční za příspěvky do archivu, za dokumenty, svěřené k uchování, i za exilová periodika, která by mohla doplnit naši současnou sbírku.

Adresa oddělení:

Fonds des écrivains en exil
Archives et Musée de la littérature
4, boulevard de l'Empereur
B-1000 Bruxelles

* * *

Moravští bratři

Mnichovské *České slovo* uveřejnilo v červenci informativní článek red. V. N. Dubna k symposiu o Moravských bratřích, které SVU pořádá v řijnu v Bethlehemu v Pennsylvanii. Upozornil mimo jiné na naše i jiné studie o Moravských bratřích. Je to např. *Čtení o Moravských bratřích*, které napsal a vydal r. 1962 dr. Jaroslav Drábek. Dále uvedl sérii článků Václava Hesouna *Moravští bratři a česká emigrace v první polovině 18. století*, které uveřejnil clevelandský *Nový svět* na jaře r. 1973. A dodatečně upozornil na pozoruhodnou studii *Nové publikace o Jednotě bratrské*, kterou uveřejnil v březnu r. 1958 chicagský časopis *Národní jednoty čs. protestantů v USA a Kanadě* *Husův lid* z pera kazatele J. K. Zemana. Je to souhrn knih a jiných studií, které vyšly v různých jazycích k pětistému výročí vzniku Jednoty bratrské r. 1957.

Zahrnuty jsou i studie, které tehdy vyšly v Československu, USA, Polsku a Západním Německu. J. K. Zeman upozorňuje, že kniha britského autora E. Langtona *History of the Moravian Church* (Londýn, 1956) je „paskvil“, který se hemží chybami ve jménech a letopočtech. Autor se také pozastavuje nad tím, že na americké půdě nevyšly tehdy (a snad ani dodnes) žádné vědecké práce k jubileu Jednoty a že američtí Moravští bratři se omezili jen na několik propagačních brožur včetně spisků G. C. Westphala a A. W. Schattschneidera. Symposium SVU by snad mohlo věnovat Zemanovým poznámkám pozornost.

Odpověď čs. velvyslanectví

Předseda Czechoslovak Association in W. A. se obrátil na čs. velvyslanectví se žádostí o informace pro bývalé občany, kteří by rádi navštívili Československo. Zde je odpověď:

Vážený pane, potvrzují příjem Vašeho dopisu ohledně možnosti cestování osob čs. původu do ČSSR. V této souvislosti bych Vás chtěl informovat, že žadatelům o návštěvu ČSSR, kteří si doposud neupravili právní vztah k ČSSR, je v současné době povolován vstup na území ČSSR v závažných případech humanitárního charakteru, např. nemoc nebo úmrtí v rodině. Úpravou právního vztahu k ČSSR se rozumí především řešení státoobčanského poměru čs. občanů, kteří se zdržují bez povolení čs. úřadů v zahraničí. Tito občané mají možnost si zachovat čs. státní občanství a požádat o dodatečné povolení vystěhování nebo si čs. občanství zrušit a požádat o propuštění ze státního svazku ČSR/SSR. S vyřízením žádosti jsou spojeny poplatky, jejichž výše je odstupňována podle dosaženého vzdělání na území ČSSR. Při výměře poplatku se přihlíží také k sociálnímu postavení žadatele tak, aby bylo v jeho možnostech poplatek uhradit. Žadatelé, kteří v ČSSR nenabýli žádné vzdělání nebo z ČSSR odešli na přelomu 40. a 50. let, platí minimální poplatky. Žadatelům, kteří odešli z ČSSR v nezletilém věku s rodiči, se povolují do 25 let věku návštěvy ČSSR bez úpravy vztahu. Podle mého názoru amnestie z 28. října 1988 umožňuje všem žadatelům si podat žádost o úpravu ihned bez 5leté lhůty po jejich odchodu z ČSSR a navíc čs. úřady podstatně zkrátily proces vyřizování žádosti v ČSSR. V případě, že budete požadovat bližší vysvětlení, kontaktujte Dr. Vladimíra Ambruze, čs. konzula v Sydney (02-371 88 78). V zájmu lepší informovanosti čs. komunity v Západní Austrálii navrhuji, aby některý z pracovníků generálního konzulátu v Sydney navštívil v blízké době Perth, kde by mohl vysvětlit bližší podrobnosti k možnostem cestování do ČSSR.

D. Peter Kadlec, velvyslanec

In memoriam

22. srpna 1989 zemřela zakládající členka SVU sl. **Vlasta Adéla Vrázová**, žurnalistka a spisovatelka, bývalá předsedkyně ČSNRA a poté, až do své smrti, tajemnice této organizace a redaktorka jejích dvou časopisů: *Věstníku* a anglického *Bulletinu*.

Vlasta Vrázová byla dcerou věhlasného českého cestovatele **Enrique Stan-ko Vráze** a vnučkou **Augusta Geringera**, zakladatele a redaktora chicagského časopisu *Svornost*. Tyto rodinné vztahy již samy o sobě určovaly její budoucnost, totiž dobrovolně uloženou povinnost pracovat pro český a slovenský lid doma i v zahraničí.

Byla otcovou sekretářkou a po jeho smrti vydala v r. 1937 knihu *Život a cesty E. St. Vráze*. Za druhé světové války v USA pracovala se svým strýcem Vladimírem A. Geringerem jako spoluredaktorka *Svornosti*, která podporovala československý odboj. V té době se Vlasta stala též spoluzakladatelkou *Československého červeného kříže*. Hned po válce, v letech 1946 – 1948 byla vedoucí *American Relief for Czechoslovakia* a neobyčejně přispěla k odstranění poválečného utrpení našeho lidu. Za tuto velikou práci byla vyznamenána prezidentem republiky řádem **Bílého lva**. Když komunistický režim znemožnil její další práci v Československu, vrátila se do USA, po nějakou dobu pracovala pro Radu svobodného Československa ve Washingtonu, D. C. a v roce 1956 se vrátila do Chicaga, aby pracovala jako organizátorka v *Československé národní radě americké*.

Období jejího pobytu ve Washingtonu je důležité pro historii SVU. Byla to ona, kdo dal podnět k založení odbočky ČSNRA ve Washingtonu a když jsme jí předestřeli ideu SVU, tedy i ona, obvykle v úsudku opatrná, zahořela pro tento projekt a vše podporovala návrh na založení *Společnosti pro vědy a umění při ČSNRA* jak u předsednictva, tak na sjezdech ČSNRA, takže došlo k ustavení SVU. Když pak v roce 1960 se SVU osamostatnila, Vlasta byla po léta členkou výboru a různých komisí, přednášela na několika sjezdech a byla vždy ochotna přispět radou nebo skutečnou pomocí. V uznání této činnosti byla v roce 1982 jmenována zakládající členkou SVU.

Rozsah její nadlidské činnosti pro československou věc nelze přehlédnout a nelze popsat. Laskavá a jemná, horlivá čtenářka, milovnice přírody, hudby a divadla, člověk neskonalé ochoty a dobroty.

Zástupci čs. organizací a její nejbližší přátelé se s ní rozloučili 25. srpna

1989 dopoledne v obřadní síni Mařkova pohřebního ústavu v Berwynu. Pohřbena byla 28. srpna do rodinného hrobu na Českém národním hřbitově v Chicagu.

Ztráta, již budeme dlouho pociťovat!

* * *

4. října 1989 zemřel ve Washingtonu ve věku 77 let **pplk. Jozef Čambalík**. Byl absolventem hranické akademie, sloužil v roce 1937 v Olomouci. Převzat do armády Slovenského státu, v době ohrožení Maďarskem organizoval improvizovanou obranu jižní části Slovenska.

Když slovenská armáda dostala rozkaz k postupu do jižního Polska, Čambalík byl přiřazen k operační skupině plukovníka Jana Imro, která pro nesouhlas s akcí musela být přeorganizována.

Během tažení proti SSSR byla kapitán Čambalík u zajišťovací divize plukovníka Pilfouska, rakouského Němce. Sloužil u 101. pěšího pluku a v Pripetských bažinách velel II-101. praporu, kde se stal hlavou konspirační protiněmecké skupiny. Od října 1942 byl ve styku s partyzánským štábem generála Saburova. Na jeho rozkaz dal vyhodit do povětří most u stanice Rudnia a přerušil tím provoz na trati Brest-Litovsk – Gomel na dobu jednoho měsíce. Když byl jeho prapor přeložen do Jelska, Čambalík dostal rozkaz zapojit se do Němci organizovaného kruhového zátahu osady Salizovky, kde bylo velitelství Saburovových partyzánů. Čambalík zmařil plán tím, že vyrazil k útoku na Salizovku o den dříve a odkrytím mezery fronty umožnil partyzánům únik. Justiční služba ho vyšetřovala a dala odvézt v obrněném autu do Bratislavy. Tam byl Čambalík odsouzen na dva měsíce. Později byl poslán na východní Slovensko organizovat S. O. S., přidělen k armádě generála Malára. Po jejím rozpadu přešel na střední Slovensko, zúčastnil se národního povstání v řadách partyzánského oddílu. V roce 1945–1947 studoval na Vševojskové akademii Frunzeho v Moskvě a po návratu byl povýšen na podplukovníka. Po komunistickém puči 1948 byl varován, že ho Sověti chtějí zlikvidovat a odešel proto do exilu. V Německu pracoval ve skupině plukovníka Kašpara-Pátého, po příjezdu do USA svědčil před vyšetřujícím výborem Kongresu o sovětských přípravách na válku se Spojenými státy. Pod změněným jménem pracoval jako architekt u stavebního oddělení Kongresu až do penzionování. V roce 1964 pod pseudonymem Denis Davidov vydal knížečku *Saburova legenda o Rjepkinovi* (New York, Universum Press).

* * *

Za Marií Rádlovou-Jensen

9. června 1989 zemřela ve švédském Lundu ve věku 87 let dlouholetá lektorka češtiny na Lundské universitě a překladatelka **Marie Rádlová-Jensen** (provdaná Polívková).

Marie Rádlová se narodila 7. května 1902 v Domažlicích a do své smrti zůstala nadšenou domažlickou a chodskou patriotkou. Jako posluchačka germanistiky soustředila se v dvacátých letech na skandinávské jazyky a udržovala živé styky se Skandinávií. Od třicátých let do svého odchodu za hranice roku 1948 přeložila do češtiny kolem 30 knih z dánštiny, švédštiny, norštiny a islandštiny, ale také z vlámstiny. Jsou mezi nimi známá díla jako Gunarsonova *Vidím širou, krásnou zemi*, Thit Jensenové *Poslední rytíř dánský*, Karen Blixenové *Africká farma* a jiné. Některé z nich vyšly v Československu v nových vydáních znovu v 70. letech.

Po emigraci do Dánska a letech života se synovou rodinou v Norsku byla Marie jmenována lektorkou češtiny na universitě v Lundu, kde si ji ústav podržel v aktivní službě ještě řadu let po penzijním věku (do r. 1974).

V Lundu rozvinula Marie Rádlová různorodou činnost. V studentsky aktivních 60. letech vybudovala kolem svého lektorátu – mezi jiným díky své lásce k českému zpěvu – velmi aktivní skupinu bohemistů, vychovala téměř všechny tehdejší švédské překladatele z češtiny i tlumočnický pro veřejné služby. S těmito nadšenými studenty pak přeložila do švédštiny Hrabalův *Inzerát na dům, ve kterém už nechci bydlet* (1968) a výběr z moderní české a slovenské prózy *Ny tjeckisk och slovakisk prosa* (1965), kde představila nový vývoj našich literatur bez zátěže socrealismu novelami Josefa Škvoreckého, Milana Kundery, Jana Trefulky, Ladislava Mňačka, Ludvíka Aškenázyho, Jarky Blažkové, Alexandra Klimenta, Ivana Klímy, Vladimíra Mináče a Bohumila Hrabala – z perspektivy čtvrtstoletí obdivuhodný výběr. – Pro své studenty napsala také základní učebnici češtiny (*Grundkurs i tjeckiska*, Lund 1967).

Vyučováním českému jazyku se Marie Rádlová během let přibližovala stále víc k české kulturní historii se zvláštním zájmem o katolické hodnoty. S velkým zápalem se věnovala středověkým kontaktům českých zemí se Skandinávií (úcta sv. Václava) a českému středověku vůbec (život Karla IV. apod.). Udržovala intenzivní kontakt s českými katolickými institucemi v Římě a tam také publikovala výsledky svého výzkumu. Touto prací a v tomto duchovním světě žila Marie Rádlová-Jensen v posledních letech života, pokud jí stále se zhoršující zrak dovoľoval číst a psát.

R. i. P.

* * *

Kpt. Emanuel Viktor Voska, americký Čech, který už před vstupem USA do 1. světové války organizoval v Americe protiněmeckou výzvědnou službu pro Spojence, je považován za nejcennějšího spojeneckého rozvědčíka v USA za zmíněné války. Podrobně o něm píše ve své nové knize Nathan Miller (*Spying for America*, New York, 1989). Za pramen mu slouží americká málo známá kniha Evžena Vosky a W. Irwina z r. 1940 *Spy and Counterspy*. Miller tvrdí, že za nejlepšího rozvědčíka Spojenců kpt. Vosku označila už historička B. Tuchmanová. Po 1. světové válce Voska žil v ČSR. Po vyhlášení Protektorátu se vrátil do USA, avšak po 2. světové válce žil opět v Praze. V padesátých letech jej komunisté uvěznil. Po 20letém vězení v sedmdesátých letech na následky věznění zemřel.

* * *

O smrti Vladimíra Herčíka

Dr. Vladimír Herčík zahynul při návštěvě Československa 12. června 1989 při automobilovém neštěstí nedaleko Brna. Dr. Herčík se narodil v Činěvsi u Poděbrad 17. června 1917. Původně studoval bohosloví s úmyslem stát se českobratrským knězem. Svá studia započal na Karlově universitě, pokračoval ve Štrasburku ve Francii a dokončil je v Chicagu. Pak vstoupil do československého letectva v Anglii. Operačně létal s 311. RAF Bomber Squadron v roce 1944 a 1945. Po válce se usídlil se svou ženou Yvonne, rozenou Nash, v Paříži, kde se později stal vedoucím Education Department v UNESCO. Ve své funkci se zabýval také otázkou výchovy v tzv. rozvojových zemích. Dr. Herčík, který často zajížděl na návštěvu do Československa, v posledních letech účinně podporoval snahy své rodné obce obeznámit čs. veřejnost s úspěchy a uznáním, kterého si vydobyl ve Spojených státech Václav Vytlačil. Tento člen rodiny, která koncem minulého století emigrovala z Činěvsi do USA, se stal jedním z nejvýznamnějších moderních amerických malířů, takže je dnes pokládán za vedoucího představitele americké malířské avantgardy. Jeho dcera žije ve Washingtonu, D. C.. Dr. Herčík ve spolupráci s paní Evou Polachovou z Washingtonu pomáhali Františku Sýkorovi, archiváři Činěvsi, ve vyhledávání a uspořádávání materiálů o Václavově tvorbě, jeho akademické kariéře a výstavách jak v Evropě, tak ve Spojených státech. Herčíkovým úmyslem bylo připravit s Evou Polachovou obsáhlou monografii o Václavu Vytlačilovi, zdůrazňující zejména kulturní a umělecký přínos českých a slovenských emigrantů ve Spojených státech.

* * *

Opožděně se dozvídáme, že 16. května 1987 zemřel **Roderick A. Gorman**. Narodil se roku 1899 v Poděbradech, do Ameriky přijel se svými rodiči v roce 1911. Studoval na University of Chicago a Washington University v St. Louis. Pracoval pro Leader stores v Chicagu a Burgmaster Corp. of Los Angeles. Byl činný v českých spolcích, zejména ve Společnosti pro vědy a umění v Chicagu. Byl spolupředsedou komitétu pro založení katedry českých a slovenských studií na University of Chicago. Do angličtiny přeložil řadu českých klasických básníků (Vrchlický – Bar Kochba, Mácha – Máj, Havlíček – Tyrolské elegie). Antologii české poezie uveřejnil v roce 1932 pod titulem *Soul of a century*. Z prózy přeložil Čapkovu *Továrnu na absolutno*, *LeCoqueův Ztracený weekend* a *Renoir, My Friend*. Byl také editorem knihy *Panorama*. Jeho syn Allan padl v *Battle of the Bulge*. Syn Edward žije v Kalifornii. My, kteří jsme s ním pracovali, víme, že Oldřich byl dobrý Čech a dobrý člověk.

* * *

Projev Dr. Jaroslava Němce nad rakví **Dr. Jana V. Mládk**a

Milá paní Medo,
vážený přítelé!

Mám dnes smutný úkol, totiž rozloučit se s přítelem, který v době naší národní katastrofy za Mnichova ani na okamžik nezapochyboval o naší československé pravdě a pak, v této víře, odešel do zahraničí, aby se mohl postavit nepříteli se zbraní v ruce.

Dr. Jan Viktor Mládek, právník a ekonom, poručík dělostřelectva v záloze, nastoupil službu v československé armádě ve Francii.

Osud byl však ještě proti nám a místo vojenského úspěchu přišla pohroma na Francii a tak Jan, jako my ostatní, se ocitl pojednou v Anglii. Tam jsme se poznali v roce 1942 v Londýně, když byl Dr. Mládek na žádost čs. ministerstva financí jako odborník uvolněn z armády a jmenován přednostou zmíněného ministerstva.

Jeho kariéra, podložená předchozím studiem ekonomie nejen v Československu, ale též ve Francii a Anglii, byla již za války závratná. Připravoval poválečnou měnovou reformu a rekonstrukci peněžnictví, byl členem mnoha odborných komisí, zastupoval čs. vládu na mezinárodních ekonomických konferencích, např. v Bretton Woods v USA a podobně. Byl plně ponořen ve své práci a veden touhou, abychom zvítězili také na ekonomické frontě.

V r. 1944, kdy jsem byl odvelen na východní frontu, jsme se rozešli a znova jsme se nakrátko setkali až v roce 1945 v Praze, kdy byl na ministerstvu

financí a zároveň místopředsedou správní rady Národní banky. Rok nato byl jmenován čs. delegátem do International Monetary Fond a také zvolen do jeho správní rady. Pak jsem o něm dlouho neslyšel a setkali jsme se až po mém příjezdu do USA v březnu 1952. To už byl znám zavedením devizové a dovozní kontroly v Japonsku v r. 1949 a jako ekonomický poradce jugoslávské vlády v r. 1951. Jeho další kariéra je většinou z Vás známa. Byl ředitelem Evropského úřadu Fondu ve Francii, v letech 1960–64 organizoval ve Fondu *Africký odbor*, když v Africe vzniklo na 30 nových států. Stal se ve Fondu také průkopníkem „technical assistance programming“. Jeho odbor zřizoval po světě desítky národních bank a jiných peněžních organizací a stal se jejich poradním orgánem.

V r. 1977 odešel Dr. Mládek do výslužby, avšak v činnosti ekonomika pokračoval dále.

V exilu nebyl politicky angažován, ale již v prosinci 1957 ho stejně jako mnohé z nás zaujala myšlenka SVU. On i jeho paní byli nejen našimi členy, ale i poradci předsednictva SVU a ochotnými pracovníky na našich rozsáhlých úkolech. Když jsem na podzim 1970 odcházel ze své funkce předsedy SVU, věděl jsem, že budoucnost této naší lásky je zajištěna, protože mým nástupcem byl zvolen Jan Mládek. A nemýlil jsem se. Jan vnesl do naší organizace SVU nové ovzduší, přinášel nové myšlenky a postoje, ukazoval nové způsoby práce. Hlavně díky jemu a jeho možnostem vznikly nové místní skupiny SVU v Austrálii, na Novém Zélandu a v Evropě. Jeho vlivem a vlivem jeho paní jsme začali věnovat větší pozornost umění a hudbě. Období jeho „vlády“ v SVU pokládáme za jedno z nejúspěšnějších v historii naší organizace. Po odchodu z funkce však jeho práce pro SVU neskončila. Byl pravidelným návštěvníkem schůzí předsednictva SVU a jeho slovo mělo v tomto sboru velikou váhu.

Po odchodu z činné služby se věnoval spolu se svou paní, historičkou umění, sbírání uměleckých prací; založili East European Art Foundation. V tom směru docílili znamenitých výsledků a podpořili zejména československé umění.

Po celou dobu svého exilu Jan nezapomněl na lid na východ od Šumavy, těšil se z jeho radosti a rmoutil se nad jeho smutkem.

Odešel nám nevšední člověk, vlastenec a kamarád. Byl jsem požádán předsednictvem SVU, abych při této smutné příležitosti Dr. Janu Mládkovi, čestnému členu SVU a bývalému předsedovi SVU, poděkoval za velikou práci a zároveň vyslovil nejupřímnější soustrast všeho našeho členstva paní Medě, která je jeho smrtí zasažena nejkřutěji.

Jene Mládku, kolego, kamaráde, bratře! Budeš nám chybět v práci, ale nebudeš chybět v našich vzpomínkách.

Nezapomeneme!

Na uctění památky na nedávno zesnulou členku SVU **Janu Feierabendovou** řada členů zaslala peněžité obnosy do pokladny SVU s žádostí, aby tyto obnosy byly použity na další podporu činnosti SVU. Předsednictvo vyslovuje dík všem členům, kteří tímto způsobem uctili její památku. Hlavní události v životě Jany Feierabendové byly uveřejněny v rubrice IN MEMORIAM v nedávném čísle ZPRÁV (roč. XXXI. č. 2).

Ladislav Dolanský, pokladník SVU

* * *

Z redakčnej pošty

Vážená redakce Zpráv SVU,

v předchozím čísle Zpráv SVU jste uveřejnili inzerát jedné společnosti ve Filadelfii, nabízející videokazetu se záběry ze srpna 1968 v Praze. Asi před dvěma měsíci jsem jim poslal požadovaných cca 40.00 US \$ a od té doby nemám kazetu ani zprávu, zda ji vůbec dostanu.

Nemyslím, že jsem sám, kdo byl takto postížen, a že objednávku učinila řada členů SVU. Velice bych si vážil Vaší zprávy, zda inzerát, který jste uveřejnili, byl podvod, nebo zda společnost ve Filadelfii je přetížena objednávkami tak, že těžko zvládá jejich realizaci. Je-li tomu tak, pak by bylo namístě, aby to objedávajícím oznámili.

Děkuji Vám předem za laskavou odpověď a srdečně zdravím.

Dr. Karel F. Smolek, 10805-68 Ave, Edmonton

Poznámka redaktora:

Nakoľko som mohol zistiť, ten inzerát bol uverejnený bez preverenia spoľahlivosti tej spoločnosti. Vedenie SVU sa snaží vyšetriť prečo tá spoločnosť nehonorovala objednávky alebo nevrátila peniaze. Výsledok šetrenia bude uverejnený v Zprávach.

* * *

Vážení přátelé!

Dovolte mi tímto poděkovat vám všem za podporu, kterou jste věnovali myšlence vybudování Monumentu obětem komunismu i za finanční pomoc. Monu-

ment byl odhalen 2. července tak, jak jsme plánovali – během Československého dne na Masaryktownu.

Pozdrav vaší organizace přišel včas. Dle vašeho přání bratr Joe Vrána přečetl vaši zdravici v anglickém znění.

Monument v den odhalení zhlédlo asi 5000 lidí – dle záznamu Masaryktownu (prodané vstupenky) – účastníků Čs. dne. Všichni, kteří věnovali svou důvěru K-231, kde myšlenka Monumentu vznikla a tuto akci vzali za svou, mohou být právem hrdi na dokončené dílo. Je výsledkem poctivé práce mnoha jednotlivců z K-231 a zájmu převážné části exilu. Průběh odhalení a projevy byly vysílány do Československa jak Svobodnou Evropou, tak Hlasem Ameriky a Radiem Canada International.

Pevně věřím, že podobné památníky budou brzy vybudovány i v naší vlasti, ale nebude už budoucích obětí, protože i naše vlast bude konečně svobodná.

S přátelským pozdravem a opětovnými díky za K-231 v exilu

Eda Ottová, předsedkyně

* * *

Vážený pane doktore,

s přáním všeho dobra Vám srdečně děkuji za uveřejnění článku „Úvod do 3. tisíciletí“ posledním čísle Zpráv. „Za odměnu“ Vám zasílám „Dva hymnické zpěvy“ od Antonína Tučapského, co příspěvek k blížícím se oslavám 400. narozenin J. A. Komenského. Dostal za ně 1. cenu v letošní Mezinárodní skladatelské soutěži chorálních zpěvů v Tours ve Francii. Jeho jménem je dávám k dispozici našemu exilu. Zpěvy jsou vhodné pro jakékoliv národní oslavy, nejen pro ony, spojené s jménem Komenského! Jsou pro dny smutku i dny nadějí na vzkříšení! Myslím, že by mohlo být uveřejněno ve Zprávách, že zájemci se mohou přihlásit o kopie u SVU (distribuce publikací), za úhradu poštovného. Kdyby to nebylo možno, je Komenského světová rada ochotna tuto službu našemu exilu vzít do své režie. Hymnické zpěvy A. Tučapského jsou velmi cenným příspěvkem k oslavám Komenského, neboť zpěvného a hudebního materiálu je v tomto oboru poskrovnu.

Profesor Tučapský je členem SVU v Anglii a proto považuji propagaci jeho díla za naši milou kolegiální povinnost.

S mnoha srdečnými pozdravy zůstává Váš

Rudolf K. Kreml, sekretář

* * *

Předseda:

Igor Nábělek
701 Chateaugay Rd.
N. W. Knoxville, TN 37923

Generální tajemník:

Miloš K. Kučera
245 E 63rd St. Apt. 204
New York N. Y. 10021

Pokladník:

Ladislav Dolanský
18 Oakdale Ave.
Weston, MA 02193

Redakce ZPRÁV SVU:

Andrew Eliáš
10713 Hoverton Ave.
Fairfax VA 22030

Redakce PROMĚN:

Karel Hrubý
Thiersteinerrein 90
CH-4059 Basel, Switzerland

Redakce KOSMAS:

Zdeněk Suda
115 South Oakhill Road
Pittsburgh, PA 15238

Redakce SVU Bulletin:

Zdenka Fischmann
P. O. Box 134
Corona, CA 91720

Prodej a distribuce publikací:

Mrs. R. Bunžová
75-70 199th Street
Flushing, N. Y. 11366

SVU NEWS (ISSN 0036-2050)

**75-70 199 Street
Flushing, N. Y. 11366**

Return Postage guaranteed.

**2nd class postage
paid at Flushing, N. Y.**